

Πώς να γίνουμε άγιοι;

Τι σημαίνει να είμαστε άγιοι;

Σημαίνει να είμαστε ενωμένοι εν Χριστώ με το Θεό, τον τέλειο και άγιο. «Να είστε λοιπόν τέλειοι όπως ο Πατέρας σας ο ουράνιος είναι τέλειος» (Μτ. 5,48), μας προστάζει ο Ιησούς Χριστός, ο Υιός του Θεού. «Αυτό που θέλει ο Θεός είναι ο εξαγιασμός σας» (1 Θεσ. 4,3).

Γιατί ο Θεός θέλει την αγιοσύνη μας;

Διότι ο Θεός μάς έπλασε «κατ' εικόνα και ομοίωσή του» (Γεν. 1,26), και γι' αυτό μας λέει ο Θεός: «Να είστε άγιοι, επειδή εγώ είμαι άγιος» (Λευ. 11,44). Η αγιοσύνη του Θεού είναι η αρχή, η πηγή κάθε αγιοσύνης. Επιπλέον στο Βάπτισμα, Εκείνος μας κάνει μέτοχους της θεϊκής του φύσεως, υιοθετώντας μας ως παιδιά του. Γι' αυτό θέλει τα παιδιά του να είναι άγιοι όπως Εκείνος είναι Άγιος.

Καλούμαστε όλοι στη χριστιανική αγιοσύνη;

Κάθε άνθρωπος καλείται στην αγιοσύνη, η οποία είναι «πληρότητα της χριστιανικής ζωής και τελειότητα της αγάπης, και πραγματοποιείται μέσω της ενδόμυχης ενότητας με το Χριστό, και εν αυτό με την Αγιότατη Τριάδα. Η πορεία εξαγιασμού του χριστιανού, αφού περάσει από το Σταυρό, θα ολοκληρωθεί κατά την τελική Ανάσταση των δικαίων, κατά την οποία ο Θεός θα είναι τα πάντα στα πάντα» (ΣΥΝΟΨΗ, αρ.428).

Πώς είναι δυνατό να γίνουμε άγιοι;

- Ο χριστιανός είναι ήδη άγιος, δύναμι του Βαπτίσματος: η αγιοσύνη είναι άρρηκτα δεμένη με την αξιοπρέπεια που χορηγεί σε κάθε χριστιανό το Βάπτισμα. Με το νερό του Βαπτίσματος πράγματι «λουστήκαμε (...), αγιαστήκαμε (...), δικαιωθήκαμε στο όνομα του Κυρίου Ιησού Χριστού και μέσα στο Πνεύμα του Θεού μας» (1Κορ. 6,11): γίναμε στ' αλήθεια παιδιά του Θεού και μέτοχοι της θεϊκής φύσεως, και γι' αυτό πραγματικά άγιοι.

- Και ακριβώς επειδή είμαστε άγιοι μυστηριακά (=οντολογικά: δηλαδή με το να είμαστε χριστιανοί), είναι ανάγκη να γίνουμε άγιοι και ηθικά, δηλαδή στον τρόπο με τον οποίο σκεπτόμαστε, μιλάμε, ενεργούμε κάθε μέρα, σε κάθε στιγμή της ζωής μας. Μας προτρέπει ο Απόστολος Παύλος να ζούμε «καθώς πρέπει σε αγίους» (Εφ. 5,3), να ντυθούμε «όπως αρμόζει σε εκλεκτούς του Θεού, αγίους και αγαπημένους, με αισθήματα ευσπλαχνίας, καλοσύνης, ταπεινοφροσύνης, γλυκύτητας και υπομονής» (Κολ. 3,12).

- Οφείλομε με τη βοήθεια του Θεού, να διατηρούμε, να φανερώνομε και να τελειοποιούμε με τη ζωή μας την αγιοσύνη που λάβαμε κατά το Βάπτισμα: «Γίνε αυτό που είσαι!» Αυτή είναι η δέσμευση του καθενός.

- Αυτή τη δέσμευση μπορούμε να την πραγματοποιήσουμε, μιμούμενοι τον Ιησού Χριστό: οδό, αλήθεια και ζωή· πρότυπο, αυτουργό και τελειωτή κάθε αγιοσύνης. Εκείνος είναι η οδός της αγιοσύνης. Καλούμαστε λοιπόν να ακολουθήσουμε το παράδειγμά του και να γίνουμε σύμμορφοι προς την εικόνα Του, σε όλα υπάκουοι, όπως Εκείνος, στο θέλημα του Πατέρα· και να έχομε τα ίδια αισθήματα του Ιησού Χριστού, ο οποίος «κένωσε τον εαυτό του παίρνοντας τη μορφή δούλου (...), υπακούοντας μέχρι θανάτου» (Φιλ. 2,7-8) και για μας «από πλούσιος που ήταν, έγινε φτωχός» (2 Κορ. 8,9).

- Η μίμηση του Χριστού, και επομένως το να γίνουμε άγιοι, είναι κατορθωτά από την παρουσία σ' εμάς του Αγίου Πνεύματος, που είναι η ψυχή της πολύμορφης αγιοσύνης της Εκκλησίας και κάθε χριστιανού. Είναι πράγματι το Άγιο Πνεύμα, εκείνος που μας κινεί εσωτερικά να αγαπάμε το Θεό με όλη την καρδιά μας, με όλη την ψυχή μας, με όλο το νου μας, με όλες τις δυνάμεις μας (βλ. Μκ. 12,30), και να αγαπάμε ο ένας τον άλλο όπως μας αγάπησε ο Χριστός (βλ. Ιω. 13,34).

Ποια είναι τα μέσα για τον εξαγιασμό μας;

Το πρώτο και πιο αναγκαίο μέσον είναι η Αγάπη, με την οποία το Άγιο Πνεύμα που μας δόθηκε γέμισε και ξεχειλίσει τις καρδιές μας (βλ. Ρωμ. 5,5) και με το οποίο αγαπούμε το Θεό πάνω από κάθε τι και τον πλησίον μας από αγάπη για Εκείνον. Για να μπορέσει όμως η αγάπη «σαν καλός σπόρος, να φυτρώσει και να μεγαλώσει, οφείλει κάθε πιστός να ακούει με ευχαρίστηση το Λόγο του Θεού, και με τη βοήθεια της χάριτός του να εκπληρώνει με έργα το θέλημα του Θεού, να συμμετέχει συχνά στα μυστήρια, κυρίως στην Ευχαριστία, και στις λατρευτικές πράξεις της Εκκλησίας· να προσεύχεται σταθερά, να απαρνείται τον εαυτό του, να υπηρετεί ενεργά τους αδελφούς και να

εξασκεί όλες τις αρετές. Η αγάπη πράγματι, ως σύνδεσμος της τελειότητας και εκπλήρωση του Νόμου (βλ. Κολ. 3,14 και Ρωμ. 13,10), ρυθμίζει όλα τα μέσα εξαγιασμού, τους δίνει μορφή και τα οδηγεί στο σκοπό τους» (LG, 42). Κάθε πιστός λαβαίνει την απαραίτητη βοήθεια, στην πορεία του προς την αγιοσύνη, από τη χάρη των Μυστηρίων, την οποία δίνει ο Χριστός, και είναι ειδική για κάθε Μυστήριο.

Υπάρχουν διάφοροι τρόποι και μορφές αγιοσύνης;

Ασφαλώς. Ο καθένας μπορεί και οφείλει να γίνει άγιος σύμφωνα με τα δικά του δώρα και υπηρεσίες, μέσα στις συνθήκες, τα καθήκοντα ή τις περιστάσεις της προσωπικής του ζωής. Γι' αυτό οι δρόμοι της αγιοσύνης είναι πολλαπλοί, και προσαρμοσμένοι στην κλήση του καθενός. Πολλοί χριστιανοί, και ανάμεσά τους πολλοί λαϊκοί, εξαγιασθηκαν μέσα στις ομαλές συνθήκες της ζωής.

Γιατί η Εκκλησία είναι αγία;

- Η Εκκλησία είναι αγία, επειδή:
  - ο Πανάγιος Θεός είναι ο δημιουργός της;
  - παρών σ' αυτήν είναι ο Χριστός, κεφαλή της Εκκλησίας, ο οποίος έδωσε τη ζωή του γι' αυτήν, για να την αγιάσει και να την καταστήσει αγιαστική;
  - εμπυχώνεται από το Άγιο Πνεύμα, που τη ζωοποιεί με την Αγάπη και την εμπλουτίζει με τα χαρίσματά του;
  - σ' αυτήν φυλάσσεται με πιστότητα ο Λόγος του Θεού;
  - βρίσκεται σ' αυτήν η πληρότητα των μέσων της σωτηρίας: η Εκκλησία είναι το όργανο εξαγιασμού των ανθρώπων με το κήρυγμα του Λόγου του Θεού, την τέλεση των Μυστηρίων, την εξάσκηση της Αγάπης η οποία αναζητά σταθερά το πρόσωπο του Χριστού σε κάθε αδελφό. Η Εκκλησία είναι ο οίκος της αγιοσύνης: η Αγάπη του Χριστού, η οποία διαχύθηκε από το Άγιο Πνεύμα, αποτελεί την ψυχή της:
    - η αγιοσύνη είναι η κλήση κάθε μέλους της, η μυστική πηγή, το αλάνθαστο μέτρο και ο σκοπός κάθε αποστολικής της δραστηριότητας και του ιεραποστολικού της ζήλου;
    - η αγιοσύνη της Εκκλησίας είναι η πηγή της αγιοσύνης των παιδιών της: γι' αυτό δίκαια η Εκκλησία ονομάζεται επίσης Μητέρα των αγίων, εκείνη που γεννά αγιοσύνη με γόνιμη και μεγαλόκαρδη αφθονία;
    - η Εκκλησία συγκαταλέγει μέσα της την Αειπάρθενο Μαρία: στο πρόσωπό της η Εκκλησία είναι ήδη παναγία: η Εκκλησία, στο

πρόσωπο της Αειπαρθένου έχει φθάσει ήδη στην τελειότητα, η οποία την καθιστά άμωμη και χωρίς ρυτίδα·

- μέσα στην Εκκλησία, στη διάρκεια όλων των αιώνων της ιστορίας της, άνθισε με τρόπο απίστευτα εξαιρετικό η χριστιανική αγιοσύνη, τόσο η ηρωική όσο και η κοινή, και έτσι υπήρξαν αναρίθμητοι Άγιοι·

- ανέδειξε, στη διάρκεια της ιστορίας της, άπειρα έργα αγάπης.

• «Η αγιοσύνη της Εκκλησίας ευνοείται με ιδιαίτερο τρόπο από τις ευαγγελικές συμβουλές (φτώχεια, αγνότητα, υπακοή), τις οποίες ο Κύριος προτείνει μέσα στο Ευαγγέλιο να τηρούν οι μαθητές του. Ανάμεσα σ' αυτές υπερέχει το πολύτιμο δώρο της θείας χάριτος, που δίνει ο Πατέρας σε ορισμένους (βλ. Μτ. 19,11), να αφιερωθούν μόνο στο Θεό πιο εύκολα και δίχως διχασμό της καρδιάς τους, με την παρθενία ή την αγαμία. Αυτή την τέλεια εγκράτεια για τη βασιλεία των ουρανών την είχε η Εκκλησία πάντοτε σε ιδιαίτερη τιμή, ως σημείο και ώθηση της αγάπης και ιδιαίτερη πηγή πνευματικής γονιμότητας μέσα στον κόσμο» (LG, 42).

• Η Εκκλησία είναι αγία, ασφαλώς, αλλά ταυτόχρονα έχει πάντοτε ανάγκη από εξαγνισμό. Πράγματι, όλα τα μέλη της, εδώ στη γη, αναγνωρίζουν τον εαυτό τους αμαρτωλό, και ότι έχουν πάντοτε ανάγκη από μεταστροφή και εξαγνισμό. Η Εκκλησία περιλαμβάνει στους κόλπους της ανθρώπους αδύναμους, που αναγνωρίζουν ότι είναι αμαρτωλοί, και επομένως έχουν ανάγκη να ζητούν και να λαβαίνουν τη συγχώρεση από το Θεό για τις αμαρτίες τους. Γι' αυτό η Εκκλησία υποφέρει και κάνει μετάνοια γι' αυτές τις αμαρτίες, από τις οποίες έχει την εξουσία να θεραπεύει τα παιδιά της, με το αίμα του Χριστού και τη δωρεά του Αγίου Πνεύματος.

Γιατί η Εκκλησία ανακηρύττει Αγίους ορισμένα παιδιά της;

«Ανακηρύσσοντας Αγίους ορισμένους πιστούς, δηλαδή διακηρύττοντας επίσημα ότι αυτοί οι πιστοί έβαλαν σε πράξη με τρόπο ηρωικό τις αρετές και έζησαν με πιστότητα στη χάρη του Θεού, η Εκκλησία αναγνωρίζει τη δύναμη του Πνεύματος της αγιοσύνης που υπάρχει σ' αυτήν, και στηρίζει την ελπίδα των πιστών προσφέροντας τους αγίους ως πρότυπα και ικέτες» (ΚΚΔ, αρ. 828).

Η Εκκλησία πίστευε από την αρχή ότι οι Απόστολοι και οι Μάρτυρες είναι στενά ενωμένοι μαζί μας εν Χριστώ, τους εόρταζε με ιδιαίτερη ευλάβεια μαζί με την Αειπάρθενο Μαρία και τους αγίους Αγγέλους, και ικέτευε με ευσέβεια τη βοήθεια και τη μεσιτεία τους. Και στη

διάρκεια των αιώνων, πάντοτε προέτρεπε τους πιστούς να μιμούνται, να ευλαβούνται και να ικετεύουν ορισμένους άνδρες και γυναίκες, που ήταν εξαιρετοι για τη λαμπρότητα της αγάπης τους και όλων των άλλων ευαγγελικών αρετών.

Ποιες αντιρρήσεις υπάρχουν κατά των Αγίων;

Κάποιοι ισχυρίζονται ότι αυτό ήταν μια επεκτατική στρατηγική της Καθολικής Εκκλησίας. Άλλοι λένε ότι η παρουσίαση νέων μακαρίων και αγίων, διαφοροποιημένων σε κατηγορίες, εθνικότητα και κουλτούρα, είναι απλά και μόνο μια εμπορευματοποίηση της αγιοσύνης, με σκοπό να αποκτή ο Πάπας ένα ρόλο ηγετικό μέσα στη σημερινή κοινωνία. Άλλοι πάλι βλέπουν στην ανακήρυξη και τη λατρεία των αγίων ένα αναχρονιστικό κατάλοιπο θρησκευτικής θριαμβολογίας, ξένης ή και αντίθετης προς το πνεύμα και τις οδηγίες της Β' Συνόδου του Βατικανού, η οποία τόνισε τόσο πολύ την κλήση όλων των χριστιανών στην αγιοσύνη. Όποιοι εγείρει τέτοιες αντιρρήσεις, δεν λαβαίνει υπόψη του το μεγάλο ρόλο και τη σπουδαιότητα των αγίων μέσα στην Εκκλησία.

Ποιοι είναι Άγιοι για την Εκκλησία;

- Οι άγιοι είναι:

- Εκείνοι που ατενίζουν ήδη καθαρά τον μοναδικό και τριαδικό Θεό. Πολίτες της ουράνιας Ιερουσαλήμ, ψάλλουν δίχως τέλος τη δόξα και την ευσπλαχνία του Θεού, επειδή ήδη έχει εκπληρωθεί σ' αυτούς το πασχαλινό πέρασμα από αυτό τον κόσμο προς τον Πατέρα.

- Έξοχοι μαθητές του Κυρίου. Ο Ωριγένης βεβαιώνει με αποφασιστικότητα: «Οι Άγιοι είναι εικόνα της εικόνας, εφόσον ο Υιός είναι εικόνα» (Η προσευχή, 22, 4). Είναι αντανάκλαση του φωτός του Αναστημένου Χριστού. Όπως με το πρόσωπο ενός βρέφους, στο οποίο τα σωματικά χαρακτηριστικά ενός γονέα είναι ιδιαίτερα έντονα, έτσι και στο πρόσωπο ενός αγίου τα χαρακτηριστικά του προσώπου του Χριστού βρήκαν ένα νέο τρόπο έκφρασης.

- Πρότυπα ευαγγελικής ζωής, για τα οποία η Εκκλησία αναγνώρισε την ηρωικότητα των αρετών τους και επομένως τους προτείνει στη μίμησή μας. Οι άγιοι «υπήρξαν πάντοτε πηγή και αρχή ανανέωσης στις δυσκολότερες στιγμές της ιστορίας της Εκκλησίας» (Ιωάννης Παύλος Β', «Οι λαϊκοί πιστοί», 16). «Οι άγιοι σώζουν την Εκκλησία από τη μετριότητα, την αναμορφώνουν εκ των έσω, την παρακινούν να είναι αυτό που πρέπει να είναι: η νύμφη του Χριστού δίχως κηλίδα ή ρυτίδα (βλ. Εφ.5,27)» (Ιωάννης Παύλος Β', Ομιλία προς τους νέους της πόλης Λούκα, 23-09-1989). Και ο καρδινάλιος

Ιωσήφ Ράτζινγκερ δίκαια δήλωσε: «Δεν είναι οι ευκαιριακές πλειονότητες, που σχηματίζονται εδώ κι εκεί μέσα στην Εκκλησία, εκείνες που αποφασίζουν τη δική της και τη δική μας πορεία. Οι Άγιοι αποτελούν την αληθινή πλειονότητα σύμφωνα με την οποία εμείς προσανατολιζόμαστε. Σ' αυτήν προσαρμοζόμαστε: Αυτοί μεταφράζουν το θεϊκό στο ανθρώπινο, το αιώνιο μέσα στο χρόνο».

- Ιστορικοί μάρτυρες της παγκόσμιας κλήσης στην αγιοσύνη. Καρπός εξαίσιος της λύτρωσης που πέτυχε για μας ο Χριστός, είναι απόδειξη και τεκμήριο ότι ο Θεός, σε όλες τις εποχές και σε όλους τους λαούς, στις πιο διαφορετικές κοινωνικο-πολιτισμικές συνθήκες και στις διάφορες καταστάσεις της ζωής, καλεί τα παιδιά του να φθάσουν στο τέλει ανάστημα του Χριστού (βλ. Εφ.4,13 / Κολ.1,28). Οι Άγιοι δείχνουν ότι στην αγιοσύνη μπορούν να φθάσουν τα πλήθη, ότι την αγιοσύνη μπορούμε να τη μιμηθούμε. Με τον συγκεκριμένο προσωπικό και ιστορικό τρόπο με τον οποίο έζησαν, μας δίνουν να διαπιστώσουμε ότι το Ευαγγέλιο και η νέα εν Χριστώ ζωή δεν είναι μια ουτοπία ή ένα στεγνό σύστημα αξιών, αλλά «προζύμι» και «αλάτι» που καθιστούν τον βαπτισμένο ικανό να ζήσει τη χριστιανική πίστη μέσα στις διάφορες και μέσα από τις διάφορες κουλτούρες, γεωγραφικές περιοχές και ιστορικές εποχές.

- Έκφραση της καθολικότητας ή παγκοσμιότητας της χριστιανικής πίστης και της Εκκλησίας η οποία βιώνει, διαφυλάγει και διαδίδει εκείνη την πίστη. Οι Άγιοι, έκφραση του ίδιου του Αγίου Πνεύματος - όπως λέει το Ευαγγέλιο - που «πνέει όπου θέλει», βίωσαν την ίδια πίστη. Αυτός ο διεθνισμός επιβεβαιώνει ότι η αγιότητα δεν έχει σύνορα και ότι δεν έχει χαθεί μέσα στην Εκκλησία και ότι, απεναντίας, συνεχίζει να είναι ζωντανής επικαιρότητας. Ο κόσμος αλλάζει, αλλά οι άγιοι, παρόλο που αλλάζουν οι ίδιοι μαζί με τον κόσμο που αλλάζει, αναπαριστάνουν πάντοτε το ίδιο ζωντανό πρόσωπο του Χριστού. Αυτοί κάνουν να λάμπει μέσα στον κόσμο μια αντανάκλαση από το φως του Θεού, είναι οι ορατοί μάρτυρες της μυστηριώδους και παγκόσμιας αγιοσύνης της Εκκλησίας.

- Μια αυθεντική και σταθερή μορφή ευαγγελισμού και διδασκαλίας. Η Εκκλησία θέλει να συνοδεύει το κήρυγμα των ευαγγελικών αληθειών και αξιών παρουσιάζοντας τους αγίους, οι οποίοι βίωσαν εκείνες τις αλήθειες και εκείνες τις αξίες κατά τρόπο υποδειγματικό.

- Ενώ τιμούν τον άνθρωπο, αποδίδουν δόξα στο Θεό, επειδή «δόξα του Θεού είναι ο ζωντανός άνθρωπος» (Άγ. Ειρηναίος της Λυών).

- Αποτελούν σημείο της ικανότητας της χριστιανικής πίστεως και της Εκκλησίας να εντάσσεται μέσα στη ζωή των διαφόρων λαών και της κάθε κουλτούρας.

- Μεσίτες και φίλοι των πιστών, ακόμη οδοιπόρων πάνω στη γη, διότι οι άγιοι, παρόλο που είναι βυθισμένοι στη δόξα του Θεού, γνωρίζουν τις αγωνίες των αδελφών τους και συνοδεύουν την επίγεια πορεία τους με την προσευχή και την προστασία.

- Ανανεωτές της κουλτούρας. Οι άγιοι επέτρεψαν να δημιουργηθούν νέα πολιτισμικά πρότυπα, νέες απαντήσεις στα προβλήματα και στις μεγάλες προκλήσεις των λαών, νέα ανάπτυξη ανθρωπιάς στην πορεία της ιστορίας. Οι άγιοι είναι σαν τους φάρους: υπέδειξαν στους ανθρώπους τις δυνατότητες που διαθέτει το ανθρώπινο γένος. Γι' αυτό είναι ενδιαφέροντα πρόσωπα ακόμη και πολιτισμικά. Ένας μεγάλος γάλλος φιλόσοφος του 20ού αιώνα, ο Henry Bergson, παρατήρησε ότι «τα σημαντικότερα πρόσωπα της ιστορίας δεν είναι οι κατακτητές, αλλά οι άγιοι».

• Όλα αυτά τα ομολογεί η Εκκλησία όταν, με ευγνωμοσύνη προς το Θεό Πατέρα, αναφωνεί: «Όταν μελετούμε τη ζωή των αγίων μάς προτείνεις παράδειγμα προς μίμηση, όταν τους ικετεύουμε μας παρέχεις βοήθεια και, όταν επικοινωνούμε μαζί τους, μας ενώνεις με δεσμό αδελφικής αγάπης» (Προοίμιο των Αγίων 1, στη Λειτουργία).

Τι διαφορά υπάρχει ανάμεσα στους μακαρίους και τους αγίους;

• Σχετικά με τη βεβαιότητα ότι τόσο οι μακάριοι όσο και οι άγιοι είναι στον Παράδεισο, δεν υπάρχει μεταξύ τους καμία διαφορά.

• Όσο για τη διαδικασία: ένας χριστιανός συνήθως πρώτα ανακηρύσσεται μακάριος (μακαριωνυμία) και στη συνέχεια είναι πιθανόν να ανακηρυχθεί άγιος (αγιωνυμία).

• Η εκκλησιαστική αρχή που επιφορτίζεται να ανακηρύξει κάποιον χριστιανό μακάριο ή άγιο: είναι πάντοτε ο Πάπας ο οποίος, με ειδική ποντιφική πράξη, δηλώνει κάποιον μακάριο ή άγιο.

• Όσο για τη λατρεία: με τη μακαριωνυμία επιτρέπεται (δεν επιβάλλεται) να λατρεύεται ο χριστιανός αυτός μέσα σε μια τοπική Εκκλησία· με την αγιωνυμία η λατρεία του αγίου εκτείνεται υποχρεωτικά σε όλη την Εκκλησία, με οριστική απόφαση.

Είναι υπερβολικά πολλοί οι άγιοι;

Ο Πάπας Ιωάννης Παύλος Β' απάντησε σε μια τέτοια αντίρρηση: «Λέγεται καμιά φορά ότι σήμερα γίνονται υπερβολικά πολλές

μακαριωνυμίες. Αλλά αυτό, εκτός του ότι αντανακλά την πραγματικότητα, η οποία με τη χάρη του Θεού είναι αυτή που είναι, ανταποκρίνεται επίσης στην επιθυμία που εξέφρασε η Σύνοδος. Το Ευαγγέλιο έχει τόσο πολύ διαδοθεί μέσα στον κόσμο και το μήνυμά του έχει κάνει τόσο βαθιές ρίζες, ώστε ακριβώς ο μεγάλος αριθμός μακαριωνυμιών αντανακλά με ζωντάνια την ενέργεια του Αγίου Πνεύματος και τη ζωτικότητα που πηγάζει από Εκείνο στον ουσιαστικότερο για την Εκκλησία τομέα, τον τομέα της αγιοσύνης. Ήταν πράγματι η Σύνοδος εκείνη που έδωσε ιδιαίτερη σπουδαιότητα στην παγκόσμια κλήση προς την αγιοσύνη» (Ομιλία κατά την έναρξη του έκτακτου Concistorium για την προετοιμασία του Ιωβηλαίου του 2000, 13-06-1994).

Γράφει ακόμη: «Η μεγαλύτερη τιμή που θα αποδώσουν όλες οι Εκκλησίες στο Χριστό στο κατώφλι της τρίτης χιλιετίας, θα είναι η απόδειξη της παντοδύναμης παρουσίας του Λυτρωτή μέσω των καρπών πίστεως, ελπίδας και αγάπης σε άνδρες και γυναίκες τόσο πολλών γλωσσών και φυλών, οι οποίοι ακολούθησαν το Χριστό στις διάφορες μορφές της χριστιανικής κλήσης» (Ιωάννης Παύλος Β', «Ενώ πλησιάζει η τρίτη χιλιετία», 37).

Με ποιο τρόπο φθάνει η Εκκλησία σε μια ανακήρυξη;

Ο τρόπος με τον οποίο προχωρεί η Εκκλησία στις υποθέσεις μακαριωνυμίας και αγιωνυμίας, αναπτύχθηκε στη διάρκεια των αιώνων, πάντοτε με νεότερους κανόνες, λαβαίνοντας υπόψη και την πρόοδο των ιστορικών επιστημών, με σκοπό να υπάρξει ευλυγισία στη διαδικασία, διατηρώντας όμως σταθερή την ασφάλεια των ερευνών σε ένα ζήτημα τόσο σοβαρό και σπουδαίο.

Τα διάφορα στάδια είναι τα εξής:

1) Σε επίπεδο εκκλησιαστικής Επαρχίας:

- Οποιοσδήποτε μπορεί να ζητήσει από τον Επίσκοπο της Επαρχίας, όπου πέθανε ο Δούλος του Θεού, να ξεκινήσει μια υπόθεση αγιωνυμίας. Γι' αυτό οι άγιοι και η αγιοσύνη αναγνωρίζονται ως μια κίνηση από κάτω προς τα πάνω. Ακόμη και σήμερα, είναι πράγματι ο ίδιος ο χριστιανικός λαός ο οποίος, αναγνωρίζοντας από διαίσθηση της πίστεως τη «φήμη αγιοσύνης», υποδεικνύει τους υποψήφιους για αγιωνυμία στον Επίσκοπό τους, ο οποίος στη συνέχεια στέλνει τις αποδείξεις που συγκεντρώθηκαν προς το αρμόδιο Συμβούλιο της Αγίας Έδρας, τη Ρωμαϊκή Σύνοδο για τις Υποθέσεις των Αγίων.

- Ο Επίσκοπος, με αίτηση του Εντεταλμένου και προηγούμενη άδεια της Αγίας Έδρας, ξεκινά τη διαδικασία, κανονικά όχι πριν 5 χρόνια από το θάνατο του πιστού. Ανήκει στον Επίσκοπο το δικαίωμα να συλλέξει τις αποδείξεις γύρω από τη ζωή, τις αρετές ή το μαρτύριο, τα πιστοποιημένα θαύματα, και, αν είναι η περίπτωση, την παλαιά λατρεία του Δούλου του Θεού, του οποίου ζητείται η αγιωνυμία. Για να το κάνει αυτό, ο Επίσκοπος προστρέχει σε διάφορους εμπειρογνώμονες, οι οποίοι, αφού ερευνήσουν γραπτά και ντοκουμέντα, και ρωτήσουν μάρτυρες, εκφράζουν μια γνώμη γύρω από την αυθεντικότητα και την αξία τους, καθώς επίσης για την προσωπικότητα του δούλου του Θεού.

- Εάν ο Επίσκοπος θεωρεί ότι η υπόθεση περιέχει βάσιμα στοιχεία, τότε ονομάζει ένα Δικαστήριο (Δικαστή, Εισαγγελέα και Γραμματέα), το οποίο ρωτά τους μάρτυρες και λαβαίνει από μια ιστορική Επιτροπή όλο το φάκελλο με τα αποδεικτικά στοιχεία που αφορούν τη ζωή, τις αρετές και τη φήμη για την αγιότητα του δούλου του Θεού.

2) Σε επίπεδο Ποντιφικό:

- Αφού τελειώσουν οι έρευνες σε επίπεδο εκκλησιαστικής επαρχίας, αποστέλλονται όλα τα πρακτικά σε δύο αντίγραφα στην Αγία Έδρα της Ρώμης, και συγκεκριμένα στη Ρωμαϊκή Σύνοδο για τους Αγίους, η οποία εξετάζει τα ίδια τα Πρακτικά:

- από την τυπική άποψη (για να διαπιστώσει εάν τα πρακτικά είναι έγκυρα και αυθεντικά) και

- από την ουσιαστική άποψη (για να διαπιστώσει εάν οι αρετές είναι αποδεδειγμένες).

- Στο τέλος η παραπάνω Σύνοδος εκφέρει την αξιολόγησή της τόσο ως προς τις αρετές όσο και ως προς τα θαύματα.

Πώς γίνεται η εξέταση για τις αρετές:

Η Ρωμαϊκή Σύνοδος για τους Αγίους προχωρεί κατ' αυτό τον τρόπο:

- Πριν απ' όλα προετοιμάζεται η «Θέση», δηλαδή όλη η δικογραφία με τα τεκμήρια, η οποία υποβάλλεται στην εξέταση των Συμβούλων, εμπειρογνομώνων ειδικευμένων με το θέμα, για να εκφράσουν τη γνώμη τους για την επιστημονική αξία της δικογραφίας.

- Η «Θέση» (μαζί με τις γραπτές γνωματεύσεις των ιστορικών Συμβούλων και με τις περαιτέρω διασαφηνίσεις του Εισηγητή, εάν χρειάζονται) θα εξετασθεί από τους θεολόγους Συμβούλους, οι οποίοι, μαζί με τον «Promotor fidei» (που εξετάζει το θέμα από πλευράς

πίστεως) εκφράζουν τη γνώμη τους για την ηρωικότητα των αρετών του Δούλου του Θεού και προετοιμάζουν μια δική τους τελική αναφορά, η οποία υποβάλλεται, μαζί με τη «Θέση», στην κρίση του Καρδινάλιου και των Επισκόπων, Μελών της Ρωμαϊκής Συνόδου για υποθέσεις Αγίων.

Πώς κρίνεται η ηρωικότητα των αρετών;

Η έννοια της ηρωικότητας των αρετών δεν απαιτεί αναγκαστικά να είναι εντυπωσιακές οι πράξεις του ενάρετου προσώπου. «Η ηρωικότητα - εξήγησε ο καρδ. Josè Saraiva Martins, Πρόεδρος της Ρωμαϊκής Συνόδου για τις υποθέσεις των Αγίων - μπορεί πάρα πολύ καλά να συνίσταται στο ότι εκτέλεσε με τρόπο εξαιρετικά γενναϊόδωρο και τέλειο τα καθήκοντά του προς το Θεό, προς τον πλησίον και προς τον εαυτό του. Η τακτική καθημερινή ζωή είναι ο πιο κοινός χώρος για να φθάσει κανείς στις υψηλότερες κορυφές της αγιοσύνης» (Ομιλία του 2003).

Χρησιμεύει και το θαύμα;

Για να μπορέσει να προχωρήσει η μακαριωνυμία ενός Δούλου του Θεού, η τωρινή κανονική νομοθεσία απαιτεί και ένα θαύμα, που να έχει πραγματοποιηθεί με τη μεσιτεία εκείνου του Δούλου του Θεού μετά το θάνατό του. Για τη μακαριωνυμία ενός μάρτυρα δεν απαιτείται το θαύμα, επειδή το ίδιο το μαρτύριο, που υφίσταται από αγάπη για το Θεό, αποτελεί σημείο αναντίρρητο της ενάρετης ζωής ενός Δούλου του Θεού.

Για την αγιωνυμία όμως των μαρτύρων και των μη-μαρτύρων απαιτείται ένα νέο θαύμα, που να έχει πραγματοποιηθεί μετά τη μακαριωνυμία.

Γιατί είναι απαραίτητα τα θαύματα;

- Υπάρχει ένας ιστορικός λόγος: από πάντα η Εκκλησία ζητούσε σημεία που να επικυρώνουν την ενάρετη ζωή ενός χριστιανού.

- Υπάρχει κυρίως ένας λόγος θεολογικός: τα θαύματα είναι απαραίτητα:

- για να επιβεβαιωθεί η διδασκαλία και η πίστη του Δούλου του Θεού,

- για να υπάρξει εγγύηση ότι ήταν πράγματι ηρωικές οι αρετές του,

- για να αποδειχθεί ότι η ζωή ενός μη-μάρτυρα δεν υπήρξε μυστικά λιγότερο αγία σε σχέση με τα όσα λένε οι μαρτυρίες.

Ποια η διαδικασία σε περίπτωση που υπάρξουν θαύματα;

- Τα θαύματα μελετούνται κάτω από δύο όψεις:
  - την επιστημονική: για να αποδειχθεί ότι το θαυματουργικό γεγονός (η θεραπεία), με βάση τις μαρτυρίες και την ιατρική τεκμηρίωση, είναι ανεξήγητη,
  - τη θεολογική: για να διαπιστωθεί εάν το θαυματουργικό γεγονός έχει χαρακτηριστικά που υπερβαίνουν τους φυσικούς νόμους, δηλαδή εάν είναι στ' αλήθεια πραγματικό θαύμα.
- Ανήκει κυρίως στον Επίσκοπο, εκεί όπου είναι απαραίτητο το θαυματουργικό γεγονός, να αναθέσει τη μελέτη του θαύματος σε ένα Δικαστήριο, το οποίο πρέπει να συγκεντρώσει τις μαρτυρικές αποδείξεις και τις ιατρο-κλινικές.
- Έπειτα ο Επίσκοπος στέλνει τα πρακτικά αυτού του Δικαστηρίου στη Ρωμαϊκή Σύνοδο για τις υποθέσεις των Αγίων, η οποία τα μελετά τόσο από διαδικαστικής σκοπιάς (για να βεβαιωθεί για την εγκυρότητα των πρακτικών αυτών) όσο κυρίως στο ουσιαστικό θέμα. Για το σκοπό αυτό:
  - τα πρακτικά εξετάζονται πρώτα από δύο ειδικούς γιατρούς ατομικά, και έπειτα από ένα συλλογικό όργανο πέντε γιατρών, οι οποίοι συλλέγουν τα συμπεράσματά τους (διάγνωση, πρόγνωση, θεραπεία, τρόπο θεραπείας ανεξήγητο από ιατρικής πλευράς...) και συντάσσει μια αναφορά:
  - προετοιμάζεται έπειτα μια «Θέση» (με όλα τα πρακτικά της εκκλησιαστικής επαρχίας και την αναφορά των γιατρών) η οποία εξετάζεται από τους θεολόγους, οι οποίοι θα διατυπώσουν τη γνώμη τους για την υπερφυσικότητα του γεγονότος:
  - τέλος η ίδια η «Θέση», η αναφορά των γιατρών και οι γνώμες των θεολόγων υποβάλλονται στην κρίση των Πατέρων (Καρδινάλιων και Επισκόπων) της Ρωμαϊκής Συνόδου για τους Αγίους, οι οποίοι θα αξιολογήσουν εάν το αξιοθαύμαστο γεγονός είναι θαύμα ή όχι.
- Η κρίση των Καρδινάλιων και Επισκόπων Πατέρων, τόσο για την ηρωικότητα των αρετών όσο και για το θαύμα, μεταφέρεται, από τον Πρόεδρο Καρδινάλιο της Ρωμαϊκής Συνόδου για τους Αγίους, στον Άκρο Αρχιερέα, τον Πάπα, ο οποίος και μόνο έχει το δικαίωμα να δηλώσει, με επίσημη πράξη, ότι μπορεί να γίνει η μακαριωνυμία ή αγιωνυμία ενός χριστιανού και επομένως η δημόσια εκκλησιαστική λατρεία, που του οφείλεται.

Ποια λατρεία οφείλομε στους μακαρίους και τους αγίους;

Στους μακαρίους και τους αγίους οφείλομε τη λατρεία ευσέβειας, και όχι λατρεία προσκύνησης, διότι αυτή την οφείλομε αποκλει-

στικά στο Θεό. Δεν πρέπει να λησμονούμε ότι απώτερος σκοπός της λατρείας των αγίων είναι η δόξα του Θεού και ο εξαγιασμός του ανθρώπου με μια ζωή πλήρως συμμορφωμένη προς το θέλημα του Θεού και τη μίμηση των αρετών εκείνων που υπήρξαν εξαίρετοι μαθητές του Κυρίου.

Raffaello Martinelli, Εφημέριος της Βασιλικής των Αγ. Αμβροσίου και Καρόλου, στη Ρώμη

ΕΚΔΟΣΗ

**«Ενοριακές Καμπάνες», Σύρος
«Τηνιακά Μηνύματα», Τήνος
«Συνάντηση», Κέρκυρα**

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2007